

Motion till riksdagen 2018/19:1640

av **Julia Kronlid m.fl. (SD)**

Ekonomisk trygghet för barn och familj

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att båda föräldrarna ska ha lagstadgad rätt till att närvara vid besök hos mödravården under hela graviditeten utan att arbetsgivaren ska ha möjlighet att neka detta och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om tillfällig föräldrapenning vid mödravårdsbesök för båda föräldrarna under den tidigare delen av graviditeten och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om graviditetspenning och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om bidrag till förstföderskor och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att helt avkvotera föräldraförsäkringen och återge makten till familjerna och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om flexibel föräldrapenning och tillkännager detta för regeringen.
7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förstärka föräldrapenningen och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att höja taket i föräldrapenningen och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka antalet dubbeldagar och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om barnomsorgspong för omsorg om egna barn och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka bostadsbidraget för barnfamiljer samt se över återbetalningsrutinerna i vissa fall och tillkännager detta för regeringen.

12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att nivån på underhållsstödet bör ökas årligen för att kompensera för inflation och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om utökad sorgepeng och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Familjen med sin omhändertagande, kulturförmedlande och fostrande roll är samhällets viktigaste och mest grundläggande gemenskap. Starka och trygga familjer är en nödvändig förutsättning för harmoniska samhällsförhållanden. Politikens uppgift är att stötta familjerna utan att inkräkta på deras handlingsfrihet, men också att skapa starka skyddsnet och rycka ut till barnens stöd i de fall då föräldrarna sviker sitt ansvar eller då familjen av någon orsak faller sönder. Utgångspunkten för Sverigedemokraternas familjepolitik är att barnens bästa skall beaktas i alla situationer inom familjepolitikens område.

Besök hos mödravården

När graviditeten är bekräftad kan det vara en omtumlande vetskap att vara en blivande förälder. För kvinnan kan fysiska känningar av graviditeten komma tidigt medan det kan vara svårare för mannen att ta till sig det väntande barnet. Besök hos mödravården kan hjälpa föräldrarna med viktig information om fostrets utveckling, den gravida kvinnans hälsa och vara en förberedelse för föräldraskapet. Enligt lagen är det ingen självklarhet att båda föräldrarna ska beviljas ledighet med ersättning för besök hos mödravården. För mammorna regleras bestämmelserna i vissa fall i kollektivavtal, medan papporna helt enkelt får hoppas på en förstående chef. Trots detta är pappor generellt sett duktiga på att följa med på dessa undersökningar. Fadern har idag ingen formell rätt att med ersättning följa med, vilket gör att situationer kan uppstå då fadern tvingas avstå. Detta anser vi är fel.

Vi menar att båda föräldrarna ska ha rätten att besöka mödravården så snart graviditeten är ett faktum och mödravårdbesök inleds, alldeles oavsett eventuella komplikationer med graviditeten. Ofta är ultraljudet som kan ske tidigt i graviditeten runt v. 12–13 och rutinultraljudet något senare runt v. 16 viktiga händelser för båda föräldrarna och det kan vara först då graviditeten och det väntande barnet känns mera verkligt. Det kan tyvärr också förekomma tråkiga besked vid dessa undersökningar och då är det en självklarhet att båda föräldrarna ska ges möjlighet att vara med.

Vi föreslår därför att från den tidpunkt då graviditeten är bekräftad ska båda föräldrarna ha en lagstadgad rättighet att få ledighet från sitt arbete för att kunna delta vid besök i mödravården. Vi menar också att båda föräldrarna ska ha en möjlighet att ansöka om en ny form av tillfällig föräldrapenning för besök hos mödravården. De ordinarie föräldrapenningdagarna ska inte behöva användas till detta innan de 60 dagar före beräknad förlossning som båda föräldrarna numera har rätt att ta ut föräldrapeng för mödravårdsbesök.

Graviditetspenning

Sverigedemokraterna anser att det särskilt under den sista tiden i graviditeten ska finnas förutsättningar för lugn och harmoni, för mamman såväl som för barnet i livmodern. För kvinnor som på grund av ett ansträngande yrke upplever besvär finns idag möjlighet till graviditetspenning. Denna kan erhållas från och med 60:e dagen innan beräknad födsel. Trots detta nekas idag många denna avlastning, med följd att de tvingas fortsätta arbeta heltid, trots höggraviditet och inte sällan med fysiskt påfrestande arbetsuppgifter. Att behöva gå till ett jobb och utföra arbetsuppgifter man inte känner att man klarar av leder naturligtvis till ökad oro och stress. Detta är negativt för både mamman och barnet. Därför är det vår ambition att det ska bli lättare att bli beviljad ersättning från den 60:e dagen innan beräknad förlossning. Vi vill också uppdra till regeringen att utreda möjligheten att införa ett antal graviditetsdagar som alla gravida kvinnor kan ha rätt att ansöka om de 30 sista dagarna innan beräknad förlossning oavsett behov i förhållande till sitt arbete eller inte.

Bidrag till förstföderskor

Som ett familjevänligt parti vill Sverigedemokraterna införa ett nytt bidrag till förstföderskor. Tanken är att detta ska vara engångsstöd som utgår till förstföderskor för att kunna täcka en del av de engångskostnader som uppstår i samband med en nyfödd. Givetvis är det viktigt att varje familj så långt det är möjligt skapar ekonomiska förutsättningar för familjebildning men vi ser vikten av att varje familj ges möjlighet till ett grundläggande utbud av behövda saker för att skapa förutsättningar för en trygg start för barnet och familjen. Bilbarnstol och barnvagn är exempel på saker där också säkerheten för barnet är en viktig aspekt.

En generös och flexibel föräldraförsäkring

Stoppa kvotering i föräldraförsäkringen

Föräldraförsäkringen är den nyblivna eller växande familjens garanti för ekonomisk stabilitet under barnens första omsorgskrävande år. Sverigedemokraternas utgångspunkt är att barnens bästa ska stå i centrum och varje barns behov är unikt. Vi menar även att varje familj är unik och hur föräldrapengen fördelas mellan vårdnadshavarna skall bestämmas av just föräldrarna som är vårdnadshavare till barnet i fråga och behöver inte regleras politiskt. Därför är det vår mening att avskaffa all kvotering av föräldraförsäkringen och ge förtroendet till föräldrarna att fullt ut bestämma hur föräldraförsäkringen ska disponeras.

En annan viktig aspekt i diskussionen kring kvoterad föräldraförsäkring är att alla inte har möjlighet att vara hemma en längre tid med sina barn. Bland annat kan det vara svårt för både egenföretagare och studenter att nyttja de dagar de inte kan föra över till sin partner. Resultatet kan för barnet vara en ofrivilligt förkortad första tid hemma. Barn som kanske ännu inte är redo för förskolan kan då ändå tvingas in i barnomsorgen i förtid.

Ökad flexibilitet för familjen och barnets bästa i fokus

Sverigedemokraterna vill så långt som möjligt underlätta familjers livspussel så länge barnets bästa står i fokus. Efter förslag från regeringen kommer det numera bli möjligt även för den sambo som föräldern inte varit gift med eller har gemensamma barn med, att vara föräldraledig istället för föräldern. I dessa förändringar är det viktigt att alltid ha barnets bästa i fokus samtidigt som vi vill värna familjernas eget ansvar och flexibilitet. Då överlåtande av dagar kan röra mycket små barn är det därför vår utgångspunkt att de föräldrar som också är vårdnadshavare och har en stadigvarande relation till barnet i fråga i första hand ska vara dem som fördelar föräldradagarna sinsemellan och att dessa dagar i andra hand ska kunna erbjudas sambo som enligt lag kan likställas med en förälder. Vi menar därmed att i de fall en vårdnadshavare avser att avstå dagar, ska dessa dagar i första hand erbjudas den andra vårdnadshavaren. I de fall den vårdnadshavare som erbjudits dagar tackar nej ska det vara upp till den första vårdnadshavaren att överlåta dagar till sambo. I de fall det bara finns en vårdnadshavare menar vi att den vårdnadshavaren själv ska få avgöra om dagar ska överlåtas till en sambo. I dessa fall där båda vårdnadshavarna i första hand har erbjudits föräldradagarna eller i de fall det bara finns en vårdnadshavare ser vi inga skäl till att inte utreda möjligheten att också öppna upp för barnets mor- och farföräldrar att ta del av föräldraförsäkringen. Detta skulle kunna underlätta för många familjer, i synnerhet ensamstående.

En stärkt föräldraförsäkring

Med barn tillkommer av naturliga skäl ekonomiska behov som man tidigare inte haft. Dessa ökade utgifter, samt det faktum att föräldraförsäkringen inte motsvarar en hel inkomst, gör att det många gånger finns en ekonomisk tröskel för dem som planerar att skaffa barn. En sådan tröskel är fullt naturlig och det är inte heller Sverigedemokraternas ambition att helt avskaffa denna. Emellertid ser vi det som önskvärt att den ekonomiska oron inför beslutet att bilda familj hålls på ett minimum. Barnen är varje samhälls framtid och att underlätta för människor att ta steget att bilda familj menar vi är en viktig del av välfärdens uppgifter. Därför är det vår ambition att stärka föräldrapenningen, för att kunna få ut en större del av lönen. Vi vill även höja taket i föräldrapenningen då nuvarande inkomsttak kan utgöra en barriär för personer med högre inkomster att vara föräldralediga. Detta kan i sin tur leda till en ojämn fördelning av föräldradagar. Vi menar att detta är en bättre väg att uppnå jämställdhet och stärka ekonomin för den som är föräldraledig framför tvingande kvotering.

Öka antalet dubbeldagar

Ibland kan det vara betydelsefullt för föräldrarna att kunna ta ut föräldradagar samtidigt för att hjälpas åt, vilket i synnerhet kan vara viktigt när barnet eller barnen är sjuka eller om det uppstår komplikationer hos mamman. Därför vill vi öka antalet dubbeldagar, de dagar där båda vårdnadshavarna kan använda föräldraledigheten samtidigt, i föräldraförsäkringen. I stället för nuvarande gräns på max 30 dagar, höjs taket till 60 dagar. Allt för att ge mer frihet till familjen att anpassa stödet efter sina behov.

Utökad sorgpeng

För en förälder är något av det värsta som kan hända att ens eget barn avlider och smärtan och sorgearbetet kan för många vara outhärdligt. Under denna sorgetid är det viktigt att det finns trygga förutsättningar för att kunna ta den tid som behövs för att bearbeta sorgen. Därför menar vi att varje vårdnadshavare ska erhålla en lagstadgad rätt att vara ledig i en månad (22 dagar) med ersättning i form av tillfällig föräldrapenning om dennes barn, vars ålder understiger 18 år, avlider. Detta skulle inte påverka nuvarande systems uppbyggnad, utan erhållas i enlighet med nuvarande former för tillfällig föräldrapenning.

Barnomsorgspeng även för omsorg om egna barn

Sverigedemokraterna värnar valfriheten för varje familj och vi vill skapa förutsättningar för varje familj att välja det omsorgsalternativ som passar bäst för barnets och familjens unika behov. Den 1 juli 2009 infördes en barnomsorgspeng, ett kommunalt bidrag, som ska följa med barnen oavsett vilken verksamhet föräldrarna väljer. Kommunerna blir skyldiga att godkänna förskolor, fritidshem och alternativa former av pedagogisk omsorg i enskild regi. Detta är bra men vi menar att utbetalning av barnomsorgspeng rimligtvis också borde kunna utbetalas till föräldrar som själva vill ansvara för omsorgen om sina egna barn. För oss som ett familjevänligt parti är det en självklarhet att familjerna själva ska kunna ges möjlighet att välja den omsorg som passar familjen bäst, och däribland kunna välja att stanna hemma med barnet längre än vad föräldrapenningen räcker till. Vi menar därför att barnomsorgspengen ska kunna beviljas till föräldrar med barn i åldern 1–3 år, som själva vill ansvara för omsorgen om sina egna barn i hemmet. För att det ska vara ekonomiskt möjligt bör summan sättas i paritet med vad en plats i den kommunala barnomsorgen skulle kostat. Vi menar att en lämplig miniminivå är 6 000 kr i månaden men att det ska ges utrymme till varje kommun att avgöra om bidraget ska vara större. För att erbjuda familjen så stor flexibilitet som möjligt anpassat efter barnets behov vill vi även att regeringen utreder möjligheten att denna barnomsorgspeng ska kunna överlåtas till nära anhöriga såsom mor- och farföräldrar utan krav på att det bedrivs pedagogisk omsorg i egen regi.

Bostadsbidrag för familjer

Bostadsbidraget är idag en viktig extra trygghet för barnfamiljer med låga inkomster. Idag lever i sammanhanget en alltför stor del barn i ekonomiskt utsatta familjer. Detta kan för barnen innebära flera negativa konsekvenser. Exempelvis är det vanligare för barn som lever i ekonomiskt utsatta familjer att mobbas. Det påverkar även barnens möjlighet till fritidsaktiviteter samt kan leda till sämre resultat senare i skolåldern. För oss som välfärdsparti är det en självklarhet att barnfattigdom inte ska finnas i Sverige. Bostadsbidraget är ett av de viktigaste instrumenten som idag finns för att komma tillrätta med fattigdom då bidraget riktas särskilt till dem som har det svårast. För att då stärka de mest behövande barnfamiljerna är det vår ambition att stärka bostadsbidraget. Ett annat problem kopplat till bostadsbidraget är att familjer, trots att de uppgivit korrekt information vid ansökningstillfället, plötsligt kan bli återbetalningsskyldiga om

inkomsten efterhand förändras. I vissa fall kan detta leda till att ett större belopp plötsligt ska återbetalas trots att privatekonomin redan är ansträngd. Riksrevisionen har gjort en granskning kring problemen i rapporten Återkrav av bostadsbidrag – lätt att göra fel (RiR 2018:4). Där framkommer bland annat att Försäkringskassan saknar tillräckliga förutsättningar för löpande kontroller och rimlighetsbedömning av den bidragsgrundande inkomsten. Riksrevisionen bedömer att det saknas förutsättningar för att komma till rätta med problematiken inom ramen för nuvarande regelverk för bostadsbidrag. Enligt rapporten har problemet med återkrav varit känt sedan slutet av 1990-talet utan att det har genomförts några effektiva åtgärder vad gäller vare sig regelverket eller regeltillämpningen. Vi välkomnar att regeringen nu har tillsatt en särskild utredare för att göra en översyn av bl.a. bostadsbidraget för att öka träffsäkerheten och minska skuldsättningen. Vi förutsätter att regeringen hittar vägar för att snabba på denna process och kunna presentera lämpliga åtgärder för att komma tillrätta med problemen snarast.

Underhållsstödet

Sverigedemokraterna menar att utgångspunkten måste vara att de föräldrar som har ekonomisk möjlighet tar sitt ansvar för att betala underhållsbidrag, utan att staten och Försäkringskassan ska behöva gå in som mellanhand och betala ut underhållsstöd. Här menar vi att mer behöver göras för att öka föräldrarnas ansvar och incitament att frivilligt betala underhållsbidrag. Vi menar också att det i längden blir ohållbart med två parallella system där underhållsbidraget är inkomstprövat och indexerat medan underhållsstödet inte är det. Därför bör regeringen gå till botten med grundproblematiken kring att underhållsstöd ska behövas och utforma ett system som är mer hållbart. Konsekvenserna för föräldrar som underlåter att betala underhållsbidrag eller underhållsstöd bör också utredas.

Samtidigt måste utgångspunkten vara barnets bästa och att barnet eller barnen i fråga inte ska komma i kläm på grund av att ekonomin ibland inte räcker till eller för att den bidragsskyldiga föräldern helt enkelt ibland vägrar att betala. Vi anser att underhållsstödet ska bli mer förutsägbart och anpassas efter verkligheten vad gäller inkomster och utgifter för att på bästa sätt vara ett stöd till familjer och barn. Därför menar vi att regeringen ska se över hur systemet kan utformas så att de nödvändiga höjningarna som görs på grund av inflationen inte kommer med mer än ett års mellanrum, utan indexeras och kopplas till faktisk inflation och följer prisutvecklingen på årsbasis.

Julia Kronlid (SD)

Linda Lindberg (SD)

Anne Oskarsson (SD)